

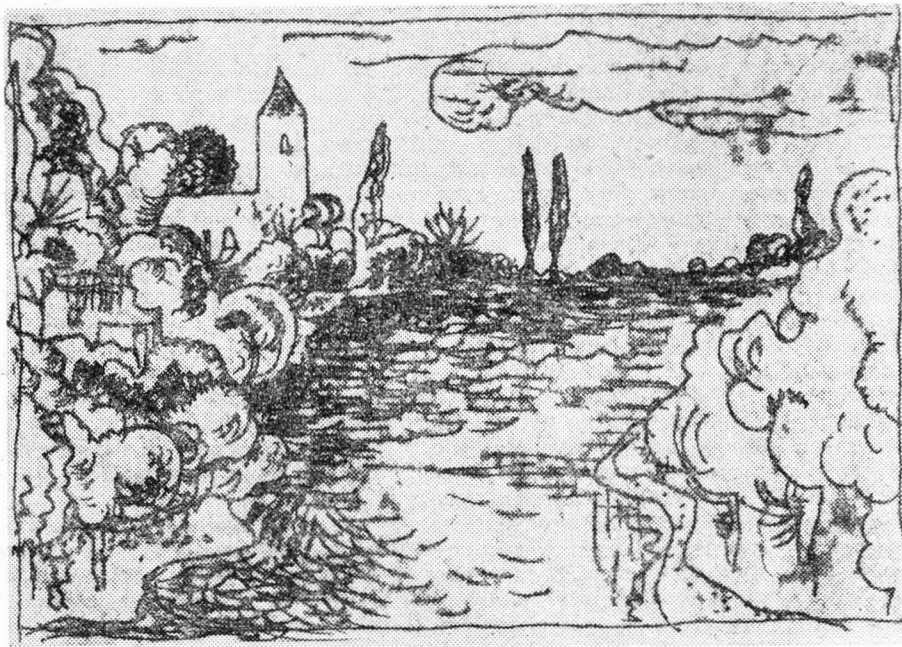
kintettem Isten létezését, aki nem absztrakció, hanem Valaki, aki előttem áll és felelősségre von... Ha vallási meggyőződésemet nem tekintik tettem lényegi részének, akkor az elveszti minden értelmét és engem bolondként kezelhetnek.

Ezt a történelmi jelentőségű pert, melyet a védő az esküdtszék előtt mondott beszédében — az alkalomnak megfelelő túlzással — Szókratész peréhez és Jézus elítéltetéséhez hasonlított, a keresztény lelkiismeret modern-kori drámájának nevezte a haladó világ. Szép leckének becsületből és meggyőződésből mindazok számára, akik nem merik vállalni önmagukat, ügyüket és a hitükkel járó próbatételeket.

Isten ma is annyira szereti az emberiséget, hogy ott, ahol leginkább sürget a szükség, ahol a magvető munkájára várnak, „fiakat támaszt Ábrahámnak”. Olyan embereket, akik minden kétségbeesés és csüggedés ellenére is remélni tudnak és részt vesznek Krisztus megváltói működésében. A catonsville-i kilencek sem tettek mást; protestálásukkal figyelmeztettek rá, hogy a keresztényeknek nem szabad azok sorába tartozni, akik csak felvetik az élet és az emberiség nagy kérdéseit, de a válaszokat másokra hagyják. A bíróságtól sem kegyelmet, sem bocsánatot nem kértek. Az ítélet kihirdetése után egyikük felállt és mindnyájuk nevében kijelentette, „ez életük legszebb napja”, mert üldözést, börtönt, megaláztatást szenvednek az igazságért, az evangélium testvériségeszményéért.

A perről készült színdarab hű adaptációja Az életünk legszebb napja című amerikai film. Gordon Davidson rendezte, aki előzőleg már a színpadi változatot is sikerre vitte. A filmben kizárólag a mű világnézeti konfliktusához ragaszkodott, a jogi szertartások részleteit elhagyta, a törvényszék színhelyét stilizálta. A vászon egyik oldalán tömörül a vádlottak kis csoportja, velük szemben, a másik oldalon ül az ügyész és a bíró, háttérben pedig az esküdtek. Semmiféle „filmes manír”, magamutogatás vagy hatásos képi trükk, semmi, ami elterelné a nézőt a lényegtől. Ezért a szöveg szépsége, erkölcsi emelkedettsége kellőképpen érvényesül. Minden mondat hitelesen hangzik, a tanúságtétel példázataként. Olyanfajta egyszerűség ez, amely lehetővé teszi, sőt kényszeríti a mozi közönségét, hogy közvetlenül kapcsolatba kerüljön a film mondanivalójával és magáénak érezze igazát.

HEGYI BÉLA

Balássy Zoltán: Tájkép templommal